KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 11 (1015) Reede, 3. aprill 1981 XXXII aastakäik

PARTEI-KOMITEES

19. märtsil

* NLKP liikmeks võeti vastu mehaanikateaduskonna insener Uno Kurvet, keemiateaduskonna V kursuse üliõpilane Svetlana Nedobežkina, trükija kirjastusosakonna toimetaja Irene Sokolova.

* NLKP liikmekandidaatideks võeti vastu ehitusteaduskonna V kursuse üliõpilased Are Veski, Aleksandr Gordijenko ja Oleg Smirnov,

* Õppe-, kasvatus- ja teadustööst raadiotehnika kateedris rääkisid E. Uus ja A. Meister.

PARTEIKOMITEE JA NÕUKOGU KOOSOLEK

31. märtsil oli Nõukogu saalis instituudi parteikomitee ja nõukogu ühine lahtine koosolek. Kuulati rektor akad. **Boris Tamme** ettekannet «TPI kollektiivi ülesanded NLKP XXVI kongressi otsuste elluviimisel». Järgnes arutelu. Sõnavõttudega esinesid õppeprorektor dots. **Boris Tamm**, poliitilise ökonoomia kateedri juhataja dots. **Kunder Kulli** ja filosoofia kateedri juhataja dots. **Kuulo Vimmsaare.**

Võeti vastu asjakohane otsus.

KOMSOMOLI-KOMITEES

30. märtsil

* Komsomoli võeti vastu Aarne Aas ET-61, Ants Pärisalu ET-62 ja Peep Perendi EE-43. Õnnitleme!

* EÜE Praha II välisrühma komandöriks kinnitati Kaie Niglas ja komissariks Donald Liib.

* Võeti kokku toimunud mütsiõhtud (läbiviidud A-, K-, T- ja L-teaduskonnas, tulemas veel mehaanika- ja ehitajate pidu). Kõlama jäi arvamus: keemikute õhtu õnnestus, kuigi kava oli pisut pikk, automaatikateaduskonnas ja majandusteaduskonnas võis õhtud igati kordaläinuks lugeda; eriti hästi oli pidu läbi viidud majanduses.

Sel aastal esimest korda korraldatud mütsiõhtud otsustati muuta traditsiooniliseks komsomoliürituseks.

PILLE-TRIIN MIHELSON

P. S. Pikemalt kolmest õhtust võib lugeda tänase TP teise lehekülje artiklist «Kolm mööda, kolm ees», teiste teaduskondade samalaadsetest ettevõtmistest anname ülevaate aga edaspidi.

MÕNEST MAAILMAVAATE TAHUST

NLKP XXVI KONGRESSI OTSUSED ELLU

Kõneldes NLKP XXVI kongressil ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö parendamise ülesannetest, rõhutas L. Brežnev, et need on toodud NLKP Keskkomitee 26. aprilli 1979. a. otsuses. See on kauaaegse toimega dokument, mis arvestab arenenud sotsialistliku ühiskonna vajadusi paljudeks aastateks.

Otsuses nähakse ette keskendada tähelepanu sellele, et 1) tagada propaganda ja agitatsiooni kõrge teaduslik tase, 2) tõhustada propaganda ja agitatsiooni asjalikkust ja konkreetsust, tema sidet eluga ning majanduslike ja poliitiliste ülesannete lahendamisega, 3) arendada propaganda ja agitatsiooni ründavat iseloomu.

«Sisult on jutt ideoloogiatöö paljude lõikude ja sfääride ümberkorraldamisest,» ütles L. Brežnev, «jah, ma ei eksinud, just ümberkorraldamisest. On tarvis saavutada, et selle töö sisu muutuks aktuaalsemaks, vormid aga vastaksid nõukogude inimeste tänapäeva nõuetele ja vajadustele.»

Need nõuded käivad täiel määral ka kõrgkoolis tehtava kasvatustöö kohta. Nagu ideoloogiatöös üldse, nii ka kõrgkoolis on kasvatustöö südamikuks olnud ning on ka edaspidi kujundada teaduslikku maailmavaadet, ustavust partei üritusele ja kommunismi ideaalidele, armastust sotsialistliku isamaa vastu ja proletaarset internatsionalismi. Ühiskonnateaduste õpetamine ja õppimine, kogu kasvatustöö ning ühiskondlik-poliitiline praktika peab muutma marksismi-leninismi põhimõtted kujuneva spetsialisti veendumuseks, aktiivseks eluhoiakuks võõra ideoloogia mis tahes ilmingute vastu, tegevusjuhendiks arenenud sotsialismi aktuaalsete probleemide lahendamisel.

Mida on tehtud ja mida saaks teha paremini? Filosoofia kateedri keskne ülesanne on anda üliõpilastele teadusliku maailmavaate teoreetilised põhimõtted, osaleda ateistlike ja kõlbeliste veendumuste kujundamises. Enamik üliõpilasi omandab hästi kommunistliku maailmavaate alused. Viimastel eksamitel oli neid päevases osakonnas 60,2% (majandusteaduskonnas 76,1, automaatikateaduskonnas 65,5). Ent samal ajal on palju keskpäraseid teadmisi (39,8%) ja läbikukkumisi. Talvise sessiooni «põrunud» sabasid jäi 25, neist 11 päevases osakonnas. Ebaõnnestumiste peamiseks põhjuseks oli korrapäratu õppimine semestri jooksul (KM-51, KM-52, LR-51). Mahajääjate tõsisema töösse suhtumise tagamiseks on õppejõududel vaja tõsta nõudlikkust nende iseseisva töö suhtes, enam kasutada konsultatsioone ja vastuvõtuaegu kontrollimiseks ning abistamiseks. Paljast sõnast tõhusam on isiklik eeskuju — distsiplineeritus, töökus, tähelepanelikkus, printsipiaalsus.

On ka objektiivseid raskusi. Tehniliste teaduskondade õppeplaan on filosoofia ja poliitökonoomia õpetamiseks metoodiliselt halb: osa semestreid ei lõpe arvestuse või eksamiga, ajaloolise materialismi 36 tunnist jääb 5. semestril tegelikult puudu 10—12 tundi, sotsialismi poliitökonoomias tekib õppeprotsessi keskel 4—5 kuune paus (praktika + suvevaheaeg). Praeguse õppeplaani kehtestamiseni olid ajaloolises materialismis õppeedukus ja keskmised hinded kõrgemad kui dialektilises materialismis. Nüüd on see vastupidi. NSV Liidu kõrg- ja keskeriharidus minister andis oma käskkirjaga nr. 347 29. III 1978. a. õiguse ühiskonnateaduste optimaalse õpetamise huvides õppeplaane korrigeerida. Tänu õhtuse teaduskonna prodekaani dots. E. Soonurme initsiatiivile ja järjekindlusele on seda õhtuses osakonnas tehtud, millega eeloleval õppeaastal seal filosoofia õpetamine ka paraneb. Päevases osakonnas ootab probleem lahendamist.

Ajaloolise materialismi ajavaeguse kaotamine omakorda võimaldab tõhustada marksistlik-leninliku eetika põhiküsimuste õpetamist, mis otseselt tugineb materialistlikule ühiskonnakäsitusele ja toimub selle tundide arvel.

Teadusliku maailmavaate ateistliku aspekti kujundamisel, mille vajadust ülalmärgitud otsuses samuti rõhutatakse, on kateeder lähtunud elu nõuetest. Juba 15 aastat algab ateismikursus kõikides loenguvoorudes küsitlusega auditooriumi maailmavaatelise orientatsiooni tundmaõppimiseks ja lõpeb küsitlusega kursuse efektiivsuse kohta. Sotsioloogiliste uuringute alusel kohandatakse ja diferentseeritakse loengukursust iga kord vastavalt kuulajaskonna arvamustele ning vajadustele. Teisalt arvestatakse eelmise kursuse lõppküsitluse tulemusi ja vabariigi ideoloogiatöö olukorda ning ülesandeid. Tihe side eluga on olnud põhjuseks, miks tolle aja jooksul ligi 90 korda loetud kursuse puhul pole olnud kaht täiesti ühesugust. Uuringud on näidanud, et seoses religiooni häämumisega suureneb noorte hulgas, kes pole ise usklikega kokku puutunud, ükskõiksus nii religiooni kui ka ateismi suhtes. Seda on loengutes eriti silmas peetud. Sügissemestril kasvas religiooni õigesti hindavate tudengite protsent lõpuks peaaegu kahekordseks, samavõrd vähenes indiferentsete hulk.

Kõrgkooli ateismikursus on sisult filosoofiline ja käsitleb konstruktiivses, elujaatavas plaanis paljusid väga olulisi küsimusi (ateismi maailmavaatelised alused, tema kõlbeline sisu, humanism, elu mõte, eluväärtused, õnn). Ent esimesel kursusel, enne filosoofia õppimist, jääb nende küsimuste mõistmine paraku mõneti pealiskaudseks.

Probleemiks on ka tehniliste vahendite kasutamine selleks kohandamata auditooriumides (VI-322, VI-305, IX-331), mistõttu A, K ja T loenguvoorudes tuleb kriidi ja tahvlilapiga palju aega kulutada. Mustamäele (I-202 või «akvaariumidesse») on küllalt tülikas, hea tahtmise juures aga siiski võimalik diaprojektor kaasa tassida, sest tänu sotsioloogilistele uuringutele on skeeme, tabeleid ja muud äitlikku pea iga teema kohta olemas ning tehakse neid [illegible]alt juurde.

Pole o[illegible]ás, et fakultatiivkurs[illegible]kse kolmes teaduskonn[illegible], E) sügis-, kolmes (M, [illegible] kevadsemestril. Reeglina on kevadsemestri tulemused sügisestest halvemad (õppepinge suurem), loodetakse teiste vanadele konspektidele jms. Kateeder peab rohkeid auditooriumiväliseid üritusi (filme, kohtumisi, klubiõhtuid, ekskursioone) organiseerima igal aastal kahel korral, lisaraskusi on parima ainetundja ja muude üliõpilaskonkursside korraldamisel, sest eri aegadel ainet õppivate tudengite võistlustingimused pole võrdsed.

Eelmainitud probleeme aitaks lahendada õppetöö korraldamine nii, et tehnilistes teaduskondades õpitaks filosoofiat ühe õppeaasta vältel (II kursusel), maailmavaatelisi fakultatiivkursusi aga pärast filosoofiat 5. semestril. See võimaldaks: 1) ainete süvendatud omandamist, 2) üliõpilased võiksid valida kas ateismi või eetika (hiljem ka esteetika) fakultatiivkursuste vahel. Kasu teadusliku maailmavaate kujundamisele oleks mitmekülgne.

Filosoofia kateedri juhataja dots. KUULO VIMMSAARE

TPI XXI RAHVASTE SÕPRUSE PÄEVADE PROGRAMM

5.—11. aprill

Pühapäev, 5. aprill

14.00 ja 19.30 Kontserdid V. I. Lenini nim. Kultuuri- ja Spordipalees.

Esmaspäev, 6. aprill

13.00 RSP—81 pidulik avamine Nõukogu saalis.
14.30 Linnaekskursioon.
19.30 RSP avamisele pühendatud kontsert V. I. Lenini nim. Kultuuri- ja Spordipalees.

Teisipäev, 7. aprill

10.00 TPI tutvustamine, vastuvõtt teaduskondades.
15.00 Miiting Maarjamäe memoriaalkompleksi igavese tule juures; lillede asetamine V. I. Lenini ausamba jalamile; vastuvõtt ELKNÜ Keskkomitees.
19.00 Üliõpilasball J. Tombi nim. Kultuuripalees. TPI filmiklubi õhtu.
20.00 Rektori vastuvõtt RSP külalistele Taidlejate Majas.

Kolmapäev, 8. aprill

10.00 Vastuvõtt Tallinna Raeias.
15.00 [illegible]V Riikliku Noorsoo[illegible]ri etendus «Rästiku [illegible]imus».

Neljapäev, 9. aprill

10.00 Konverents teemal «Komsomoliorganisatsiooni osa üliõpilasnoorsoo esteetilisel ja kõlbelisel kasvatamisel ning nõukogulike üliõpilastraditsioonide juurutamisel».
15.00 Väljasõit Viitnale. Ekskursioon Lahemaa Rahvuspargis. RSP—81 pidulik lõpetamine.

Reede, 10. aprill

Individuaal-kultuuriline programm, vastuvõtt ja lepingute sõlmimine ELKNÜ TPI Komitees; vaba aeg.

Laupäev, 11. aprill

17.00 Aulas Helsingi Kõrgema Tehnikakooli sümfooniaorkestri kontsert. Kavas Sibeliuse «Finlandia», Bottes'i ja Brahmsi muusika. Tasuta.

AKTIIVILAAGRIS

14.—15. märtsil oli Kuusalus majandusteaduskonna komsomoliaktiivi seminarlaager. Eelmise aastaga võrreldes oli osavõtjate arv kahekordistunud, rõõmu valmistas nooremate kursuste komsorgide aktiivne osavõtt, kellele seminarilt saadud teadmised on eriti vajalikud. Sama eesmärki teenis ka EO komsomolibüroo osavõtt. Selgemaks said ÜPP arvestuse läbiviimine, stipendiumikomisjoni tähtsus ja mitmed teised pidevalt päevakorras olevad küsimused.

Kaheks päevaks jätkus tegevust kõllaga: jõuti peatuda mitmetel probleemidel nii instituudisiseses, vabariiklikus, üleliidulises kui ka ülemaailmses ulatuses. Neist kahte viimast mastaapi käsitles oma ettekandes väliskommentaator R. Mälk, kelle ettekanne oli põhiliselt NLKP XXVI kongressist, kuid jõudis mitmeid niite pidi välja ka paljude teiste riikide probleemideni. Majandusteadlase J. Väljataga juhitud vestlusringis olid tähelepanu keskpunktis vabariigi majanduse arenguperspektiivid.

Külalistena viibisid kohal veel kasvatusprodekaan H. Reisenbuk ja parteibüroo sekretär V. Rajangu. Uutes tingimustes vähenes vahe üliõpilase ja õppejõu vahel, n.-ö. soojas ja seltsimehelikus õhkkonnas püüti ühistele muredele lahendust leida.

JUHAN TEDER

KOLM MÖÖDAS, KOLM EES

Märtsi 18. päeval (ka Pariisi Kommuuni päev) sai tudengilossis hakatuse uus traditsioon: esmakursuslaste tekliõhtu. Õhtu mõte iseenesest on vaieldamatult edumeelne ja ainult kiitvat hinnangut pälviv.

Kuid nüüd veidi ka teostusest.

L-teaduskonna õhtu oli sarjas esimene, järelikult kedagi imiteerida polnud võimalik. Samas tunglesid lossis «luurajad» teistest teaduskondadest (eriti paistis silma majandus ja üldse polnud näha A-teaduskonda), kes otsisid aina vigu, sest neist ju õpitavat.

Õhtujuhi kandvas rollis saime näha komsomolibüroo asesekretäri Eduard Sauli (LE-81). Keemikud usaldasid õhtu juhtimise 19. märtsil Ants Haringule (KM-81). Energeetikuil puudus õhtu juht, mikker käis teatepulgana büroo liikmete seas käest kätte (õhtu toimus 25. märtsil). Ürituste pidulikkuse rõhutamiseks saadeti kutsed dekaanidele, kateedrite juhatajatele ja rühmade juhendajatele. Kui K- ja A-teaduskonnad võisid kutsutute ilmumisega enam-vähem rahulduda, siis L-teaduskond pidi leppima ainult dekaani U. Tamme kohalviibimisega.

Kõigil kolmel õhtul tutvustati mütsi statuuti, mis on TPI nõukogu ja ühiskondlike organisatsioonide ettepanekul kinnitatud rektori käskkirjaga 07. 06. 1977. a. nr. 385/s. Viisakust mütsi põhikirja vastu paluti K-teaduskonnal väljendada püstiseismisega. Ülejäänud kaks teaduskonda arvasid küllalt sobivaks kuuldut istudes vaagida. Kõige tudengliku ma mütsitõotusega tuli välja A-teaduskond, aga kahjuks ei olnud selle originaalvormi ettekandmine võimalik, kuna siis oleks minetatud akadeemilisus. Veel kiputi tõotusi tegema mitte tekliõhtu, vaid esmakursuslaseks löömise tarvis. Automaatikute tõotus oli kõige tavapärasem, keemikute oma ülejäänud kahe teaduskonna vahepeal. Ei saa kurta ka tõotuste kohta tulnud arvamuste vähesuse üle. Kelle arvates oli ettelоetud punktihulk suur, kes ilmusid lagedale mõttega, et juttu oleks võinud rohkem olla. Mõned leidsid teksti olevat liiga mõnitava, teisalt kuuldus jälle, et paras küll.

Kahju on sellest, et keemikute jaoks avastati mikrofon liiga hilja ja nii ei jõudnud prof. Enno Siirde väärtuslik jutt kõigi saalisviibijateni. Mõneti häirisid ka õhtu pidulikus osas äraootavad pausid ja muu eeskava tundus pisut venitatuna. Veel peab ütlema, et kui vene tudengid kuulasid eestikeelseid tõotusi püsti seistes ja enam-vähem vaikides, siis mõningad eestlased lubasid venekeelse tõotuse puhul jutule vaba voli ja söandasid isegi istuda. Vastupidist võis aga näha energeetikute õhtul. Vastastikune viisakus võiks (pro: peaks!) siiski eksisteerima. Ja kuidas peaks küll tudengeid võõrutama miinus 15 minutist? Üldiselt oli aga keemikute õhtu võrreldes L- ja A-teaduskonna õhtutega sisuliselt kõige küpsem. Pidulikkust rõhutas «Gaudeamus» naiskoori ansamblilt ja iga osaleja (ka külaline) võis endale mälestuseks jätta «Gaudeamuse» teksti. Sõna anti nii esmakursuslastele endile kui ka III kursusele nooremate nutikuse proovimiseks ja auhindade paikapanemiseks. Tore lahendus oli leitud ka mütside jagamisel rühmade kaupa, kusjuures iga mütsi kinnitati erialale iseloomuliku riistapuuga (uhmri, puuhaamri, panni, konservikarbi või muuga).

Keemikute meestudengitelt kuuldus arvamusi, et disko jaoks jäi aega vajaka, kuid õrnema soo kaunid esindajad leidsid tantsuaja parajalt pika olevat. Ühinen viimaste arvamusega, sest liiga pikk tantsuaeg tingib peo lõpus mehaanilised ja monotoonsed liigutused. Seda keemikutel ei juhtunud, KM-ikad olid meeldivas mõlluhoos.

Automaatikute õhtut peaksin kolme omalaadse hulgas paremuselt teiseks. Mütside proovimine kippus pikaks venima ja ka tantsuaeg jäi pikaks. Sõnaga, peo lõpp kippus veidi igavaks, kui mitte arvestada saginat baarikorrusel. L-õhtul torkas silma ka, et neiud tantsisid omavahel, kui ometi oli noormeeste ülekaal. Samuti ei saanud mööda vaadata daamist, kes visalt poistele korve pildus. Põgus soovitus talle — teine kord võtku kaasa plakat: «Mitte häirida!» või muud taolist.

A-teaduskonna õhtu ettevalmistusvaev tundus olevat õige kasinaks jäänud. Ei asjaosalised ise ega ka mütsiandjad soovinud midagi enamat öelda ega teha, kui hädapärast just vajalik oli. Peab mainima, et keelebarjääri tõttu on teaduskonnas üürituste korraldamisega raskusi. Arusaamatuks jääb aga õpperühmade AO-21 ja AV-21 käitumine, kes üldse õhtule ei ilmunud. See tundub «põõsasse pugemisena», õhtu organiseerimistöö jätmisena vene õpperühmadele.

Komsomoli operatiivrühma kiituseks: kord oli üle ootuste viisakas. Tubli oli ka see, et õhtut suudeti enam-vähem õigel ajal alustada.

Mis diskoritesse puutub, siis järjestaksin nad õhtu eest teenitud tööraha suuruse kasvu suunas: Rein Janov, Einar Kapp ja Raivo Raidam. Einar Kapil jäi küll aega väheks millegi erilise näitamiseks. R. Raidam võlus rahvast oma slaidide, värvusmuusika, vilkuri ja vahest isegi Ladina-Ameerika rütmidega.

ANNELI KUUS
KM-41

TEHNIKAKANDIDAAT
VANEMTEADUR
L. ORLOV

ATESTEERIMISMARATON

«. . . õigeaegselt määrata kindlaks ja muuta teadusasutuste uuringute suunda ja organisatsioonilist struktuuri teadus- ja tehnikarevolutsiooni nõuete kohaselt.

Tõlustada teadlaste ja teadusliikpedagoogilise kaadri ettevalmistamist, nende kvalifikatsiooni tõstmist ja atesteerimist.»

(«NSV Liidu majanduslikku ja sotsiaalse arengu põhisuunad aastaiks 1981—1985 ning ajavahemikuks kuni 1990. aastani»).

Levinud on veendumus, et kõik põhilised teadussaavutused realiseeritakse väitekirjades, et teadust «tehakse» dissertatsioonidega. Kuid nii arvavad inimesed, kes pole teadusega otseselt seotud. Tundub, et tegelik olukord, mis on teada kõigile teadustöötajatele, pole sugugi niisugune. Teadlased ise vaatavad väitekirja kaitsmisele sageli kui pealesunnitud tegevusele teatud prestiižitaseme saavutamiseks, mis samal ajal kahetsusväärselt juhib aega ja jõudu kõrvale tõelisest tööst. Tööst, milles oleksid võimalikud nii julge otsing, raske eksperiment kui ka vaieldav teoreetiline tõlgendus. Just see, mida sageli püütakse vältida väitekirjades.

Teatavasti ei tõsta teaduslik kraad selle omanikku mitte üksnes teaduse ametiredeli astmetel, vaid annab ka palgatõusu, mis meil on oluliselt erinev kraadiga ja kraadita teadurite. (Näiteks saab kümneaastase staažiga kraadita teadur uurimisinstituudis mõnikord 200, teaduskandidaat — 300, doktor — 400 rubla).

Muidugi ei järeldu öeldust, et väitekirjade institutsioon oleks põhimõtteliselt halb. On vaja vaid vaadata; millal on tal positiivne mõju. Ja siin võib kogu veendumusega öelda, et suurimat ärevust tekitab praegune olukord doktoriväitekirjadega. Võib-olla näib esimesel pilgul paradoksaalne, aga minu arvates annavad doktoriväitekirjad (pean silmas lõpptulemust, masinkirjas punnköidet, mis kroonib tööd) teadusele palju vähem kui kandidaaditööd. Erinevalt kandidaaditööst on doktoriväitekirja sisust kõik avaldatud juba varem, seejuures hulk aastaid tagasi, kõik on teadusmaailmale teada. Kõige hinnalisemat ja huvitavamat kasutavad ja tsiteerivad teised. Ümberlülitumine ühelt teemalt teisele, paindlik reageerimine teaduse ja tehnika aktuaalsetele ülesannetele on peaaegu täielikult välistatud. Väga ettevaatlikult ja umbusklikult läheb doktoriks pürgiv teadustöötaja kaastööle teistega, eriti samasuguses taotlejaseisus olijatega. Võitu saavad kahtlused: «Veel üks publikatsioon (või veel üks meetod) — hästi, aga kelle doktoritöösse see materjal pärast läheb?»

Samas on ilmne, et kehtivatele nõuetele vastav doktoriväitekiri on mahukas, pikk, kompleksne uurimistöö erinevate ja keeruliste nüüdisaegsete meetodite ja seadmete kasutamisega ega saagi olla (peale puhtteoreetilise osa) ühe inimese töö vili. Nii tulebki välja, et kõige sagedamini kujutab see endast aspirantide kandidaaditööde kogumit, labori või osakonna töötajate kollektiivset loomingut, mis on kogutud paljude aastate aruannetest. Lühemalt öeldes, meie doktoriväitekiri on läbi ja lõhki sekundaarne teadustoodang, omamoodi individuaalne pealisehitus kollektiivsele tööle, koosnedes väliselt värskest, kuid juba teadaolevast ja nii autori kui teiste poolt varem kasutatud materjalist.

Kordan, et ma ei loe väitekirjade kaitsmise süsteemi tervikuna kasutuks. See eksisteerib maailmas juba ammu ja on saanud mitmes mõttes optimaalseks. Et tõestada õigust teadlase seisusele on vaja eksam läbi teha: kaitsta oma tööd, näidata eruditsiooni ja iseseisvat mõtlemise võimet. Kuid kogemus näitab, et meie kandidaadiväitekiri vastab oma tasemelt lääne doktoritööle. Seda tunnistavad ka välismaa teadlased ise ja võrdsustavad meie kandidaate oma doktoritega — kirjades, pöördumistes, viidetes jm.

Aga meie ise? Kandidaadiväitekirjade kaitsmisel iseloomustatakse nende autoreid enamasti kui «täiesti väljakujunenud, küpseid teadlasi, kes on võimelised iseseisvalt korraldama ja arendama teadusuuringuid, loominguliselt mõtlema» jne. Üldiselt see tõepoolest nii ongi.

Milleks siis on meil vaja säilitada teadlaskaadri atesteerimise kaheastmelisust? Miks on meil «teadlaseks pühitsemise» kord niisugune, et võimaldab teadustöötajal alles neljakümne või isegi viiekümne aastasena saada formaalselt teaduskraadilt võrdseks 27—30-aastase doktoriga Saksa DV-st või Saksa FV-st? Mis mõte on süsteemil, mis alandab nõukogude teadlase kvalifikatsioonitaset võrreldes välismaistega?

Kolmekümnendate aastate alguses, selle kaheastmelise süsteemi loomisel, oli tal mõte. Kujunemisperioodi üle elav teadus tundis teravalt puudust kvalifitseeritud kaadrist. Oli vaja kiiresti ette valmistada teadustöötajaid, esialgu kas või mitte doktoreid, vaid ainult «doktorikandidaate» (nähtavasti niisugune on kandidaadi nimetuse tähendus), ikkagi juba võimelisi teadustööks. Hiljem võis neist kiirustamata voolida «tõelisi» doktoreid. Nüüd on nii üld- kui erihariduse tase riigis võrratult kasvanud. Meie teadus on paljudel aladel maailmas esirinnas. On kasvanud ülikoolide ja instituutide lõpetanute väitekirjade teaduslik tase. Kuid senini on säilinud väitekirjade mõtte kaotanud nimetus koos teise, «lõpliku» töö kaitsmise vananenud nõudega, saamaks tavalist, enamikes riikides üldtunnustatud doktorikraadi.

Missugune peaks praegu olema väitekirjade olemus? Neile on vaja anda just see mõte, mida nad väärivad: vaadelda neid kui tunnistust teadustöötaja kõrgest kvalifikatsioonist, tema võimetest, sobivusest teadustööks. Siis poleks teaduskraad enam peaaegu kogu elu sihiks, vaid ainult stardipaigaks, kust alustada iseseisvat teed teadusse, kõrvale hoidumata rasketest «mittekaitstavatest» teemadest.

Teen ettepaneku jätta alles üks teaduslik põhikraad — doktor — ja võtta selle aluseks praegu olemasoleva kandidaadikraadi staatus, tõstes sealjuures nõudeid tööde teadusliku taseme ja nende iseseisvuse kohta. Ilmselt väheneb mõnevõrra kaitstavate väitekirjade koguarv, see-eest tõuseb aga nende ja ka teadustöötajate eneste kvaliteet. Kaoksid nõrgad kandidaadiväitekirjad, mis vahel pääsevad läbi nõukogudest ja Kõrgemast Atestatsioonikomisjonist, sest need on «ju ainult kandidaaditööd».

On ilmne, et kunagi sisse seatud teaduslike kraadide liigitamine kuuluvuse järgi ühe või teise teaduse juurde on liiga üldine. Vaevalt on tänapäeval võimalik ühe dissertatsiooniga omandada kõrgeimat kvalifikatsiooni korraga mitmes teaduses. Kuid millegipärast esinevad teadused kraadide nimetustes mitmuses. Kui pisut järele mõelda, tundub «füüsika-matemaatikadoktor» liiga grandioosne ja pretensioonikas. On vaja enam diferentseeritud liigitust, näiteks: matemaatikadoktor, tehnilise füüsika doktor, teoreetilise füüsika doktor jne. Aga võib-olla veelgi kitsamalt.

Pole välistatud, et põhilise — doktorikraadi — kõrval on vaja ka madalamat teaduskraadi, seda aga mitte kui kohustuslikku astet teel doktorini, vaid nende kõrgkoolilõpetajate esiletõstmiseks, kes diplomitööks on teinud mingi uurimistöö.

Eespool esitatud lähenemine teadurite atesteerimise täiustamisele pole minu väljamõeldud. Need ideed on õhus juba ammu. Nad on nii või teisiti trükisõnas välja öeldud, «Literaturnaja Gazeta» veergudel juba siis, kui mõni aasta tagasi arutati ettepanekuid Kõrgema Atestatsioonikomisjoni reformi kohta. Kahjuks ei võetud tollal neid ideid vastu, reform neid ei puudutanud. Kuid nende püsivast aktuaalsusest annab tunnistust näiteks meditsiiniprofessor V. Bukovi artikkel «. . . küsimuse kohta» «Literaturnaja Gazetas» nr. 32, 6. aug. 1980. Kirjutises kõlab mõte: teise väitekirja koostamine ja kaitsmine koos kõigi kombetalituste täitmisega on meie teadlaste teaduspotentsiaali lubamatu raiskamine.

Kas poleks ilmselt parem kulutada kas või 6—8 aastat ühele heale väitekirjale ja siis sundimatult töötada kogu ülejäänud elu teaduses, kui esmalt 3—5 aastaga teha üks keskpärane, hiljem aga 10—15—20 aastaga veel teine, olgugi mahult palju suurem töö, mis on tehtud «sama suuna» säilitamist silmas pidades või järgides «sama probleemi», mis vajab «lahendamist».

Muide, kas on mõistlik ja realistlik nõuda, et iga doktoriväitekiri avastaks «uue tähtsa suuna» või «lahendaks suure probleemi»? Tegelikkuses tähendab igamehe «tähtis suund» või «suur probleem» kas nende mõistete devalveerimist või lihtsalt avalikku ülepingutamist. Tegelikkuses lahendatakse suuri probleeme kollektiivselt, paljude teadlaste jõupingutustega.

Tõesti suure teadusliku panuse tunnustamiseks on meil auhinnad ju olemas: Lenini ja riiklikud preemiad, väljapaistvate teadlaste nimelised preemiad, aunimetused jne.

P. S. Ma ise juhatan juba aasta laboratooriumi, kus 50 inimest. On selge, et peaksin olema doktor. Kolleegide silmis oleksingi juba viis aastat tagasi võinud kaitsta doktoriväitekirja. Tõepoolest, materjali on küllalt (ja ta on tõepoolest minu oma), publikatsioone kokku üle 80, neist pooled otseselt dissertatsiooni teemal. Nähtavasti olen lihtsalt organiseerimatu inimene ja selle asemel, et siin «arutleda», oleksin võinud ammu lõpetada töö, mis muide tooks 100 rubla palgalisa. Nüüd olen ikkagi lõpetamas väitekirja vormistamist, suur osa titaanitööst on valmis. Kuid tahaksin uskuda, et mele, teadustöötajad «üle neljakümne ja alla viiekümne», hiljuti doktoritööd kaitsnud või kaitsmiseks valmistuvad oleme viimased, kes «atesteerimismaratonist» osa võtavad.

«Literaturnaja Gazeta» nr. 12, 1981. Lühendatult tõlkinud elektriajamite kateedri dotsent RAIN LAHTMETS

Joonistab **HARVI VARKKI**

Teate, ta naerab juba pikemat aega . . .

Ka kuningas jäägu oma liistude juurde . . .

Joonistab **REIN MÄGI**

▲ Alates 1. aprillist on igaühel võimalik mis tahes ajal omal kulul veidi naljа saada. Kuna I korpuses ülesseatud automaat reageerib ainult 20-kopikalisele, on edaspidi kavas üles panna ka automaat raha vahetamiseks.

▲ Meie uus ühiselamu tudengiperedele Akadeemia teel.

APRILLI-VEERUD

EESRINDLIK KOGEMUS

Võitluses loengutelt puudujatega kasutatakse Novotjupinski Polütehnilises Instituudis uusi meetodeid. Õppejõud peavad loenguid ning viivad läbi seminare ja praktikume üliõpilaste juures kodus.

KUULUTUS

Nüüdsest hakatakse kolmandas ühiselamus tudengite peoõhtuid korraldama regulaarselt. Need on määratud iga kuu viiendale pühapäevale.

VEEL ÜKS KUULUTUS

Üliõpilase Peeter P. pulmad on 1. aprillilt edasi lükatud ükskõik millisele teisele päevale. Kutsed ja kingitused kehtivad. Pruudi nimi teatatakse täiendavalt.

HOBI

Diplomand Eduard M. otsustas hakata tegelema iseõppimisega. Praegu uurib ta üksikasjalikult I klassi matemaatikat.

AJALOOLINE TEADAANNE

Teel Louvre'isse ärandas d'Artagnan kaks hobust: ühe Athosele, teise Porthosele.

TOITU MÕTLEMISEKS

Kurbi mõtteid tekitavad toidud, mida pakutakse tudengisööklas.

MONA LISA MEIE KESKEL

Kõikidele küsimustele, kuidas tal õnnestus ülikooli sisse saada, vastas Liisake V. saladusliku naeratusega.

TUNNE ISEENNAST

Kas Te õpite TPI-s?
Jah — 1 punkt.
Ei — 0 punkti.
Tulemuste arvestamise võti:
1 punkt — õpite.
0 punkti — ei õpi.

NOORED HÄÄLED

Kõlasid kuni kella 2.40-ni öösel I ühiselamus.

VEEL ÜKS KUULUTUS

Vahetan eksamijärgse päeva eksamieelse öö vastu.

MEELDIV UUDIS

Üliõpilaste puhvetis müüakse piima, mis on tehtud eriti puhtast veest.

TARKADE MAAILMAS

Suurt lahutab naljakast ainult üks eksam.

Ajakirjast «Studentšeski meridian» 1/1981.

NÄGEMISTERAVUSE HÄIRETEST

Inimkonna nägemine halveneb: üha rohkem kohtad prillikandjaid. Või hoopis paraneb — prillidega näeb ju paremini.

Teeksin aga juttu nägemishäiretest, mille puhul prillid ilmselt ei aita.

Kui käite instituudi koridoris enne eksamisessiooni, on tegemist, et kõigile tervitustele vastata — rühmi, kus õppetööd teete, on palju, tudengeid veelgi rohkem. Nelja nädala pärast on aga pilt hoopis teine. Sess on läbi, epideemia puhkenud. Vähemalt pooled tudengeist lihtsalt ei näe sind enam. Mõni vaatab üle, mõni alla, mõni läbi. Isegi tervitus ei leia alati vastust.

Ega seda tere't tegelikult millekski ju vaja pole. Aga haigest inimesest on kahju.

Mäletan, et meil kunagi keskkoolis vaieldi selle üle, kes peaks enne teretama — kas meesterahvas naisterahvast, noorem vanemat, alluv ülemat? Aga kuidas siis, kui sünniaastat ei tea või hermafroditse riietuse puhul ei suuda sugu kiiresti kindlaks teha? Juba tookord pakuti välja geniaalselt lihtne lahendus: enne tervitab see, kes viisakam.

Kulla tudengid ja edutatud kolleegid! Olgem ja jäägem viisakaiks!

Assistent
PEET MURELIK

KEEMIKUTE 9 KÜLALIST

Meie ja Vilniuse Kapsukase-nim. ülikooli keemiateaduskondade vaheline sotsialistlik võistlus ergutas leedukate initsiatiivi niivõrd, et 19. märtsil saabusid Tallinna 9 külalist ca 600 km kauguselt.

Mõneti oli see uudishimuvisiit meile ootamatu ega andnud erilist ürituste kavandamise võimalust. Nii mõnegi keemialabori uks oli lihtsalt lukus. Külaliste huvi meie õppimisvõimaluste ja laborisisustuse vastu tundus aga suur.

Kahepoolse kohtumise ametlikus osas leidis ELKNÜ TPI komitees aset sotsialistlike kohustuste projektide vahetus. Kogemusi vahetama ja kriipse alla tõmbama hakkame 2 korda aastas. 11. aprillil ongi plaanis meie büroo vastukülaskäik, mis ühtib nende keemikute päevaga. Pooled näitasid elavat huvi ÜTÜ, kultuurmassilise töö, kehakultuuri ja edasijõudmisprobleemide lahkamisel.

Ühel õhtul saime kokku III ü/e puhkeruumis ja juba kohvilauas. Nagu niisugustel puhkudel ikka, saab toetust vestlustasand «Kuidas teil . . .?», «Aga meil on hoopis . . .»

Nagu meilgi saavad leedu esmakursuslased «ristitud». Veel tuli ilmsiks, et Vilniuses peetakse ka meediumi e. ekvaatoripidu siis, kui III kursus parasjagu pooleli. Selleks puhuks antakse välja isegi pool diplomit koos hinnete ja iseloomustusega. Üritus ise on kõvasti huumorimaiguline.

Kuulsime ka, et keemikute päeva tähistamine on neil üksjagu pidulik (algab saluudiga) ja mitmeastmeline. Kõigepealt toimub üleinstituudiline aktus koos autasustamiste ja premeerimistega. Teisel päeval on initsiatiiv teaduskonna komsomolibüroo käes, kes juhib ekskursiooni läbi linna. Hiljem läheb pidu teaduskonnasiseseks. Kasutatakse filme, taidlust, diskot, töötab baar. Peale selle meisterdavad tudengid ise valmis rahvusliku roa venekeelse nimega (eestikeelset vastet ei suutnud leida) ХАРЧМА, mis kujutab endast riivitud leiva, või, küüslaugu ja soola segu. Endastmõistetavalt kuuluvad juurde õlu, kali ning juustukangid.

Kas selline keemikute päev ei vääriks järgmist?

Viimasel hommikul kohtuti õpperühmaga KA-67. Edasi anti vanalinnale, Piritale ja Kadriorule hinnang: «Tallinn on üldse tore ja rahulik linn, ei koorma elutempoga, on külalislahke . . .»

Külalisseltskond juhtus optimistlik ega kirunud jalavaeva. Pikal jalgsimatkal leiti aeg ja koht olevat sobiv ka leedukeelsetele lauludele.

ANNELI KUUS
KM-41

AJAKIRJAD MIKROFIŠŠIDEL

Viimastel aastatel on raamatukogudel tekkinud fondide täiendamiseks uusi võimalusi. Dokumente, mida originaalkujul pole võimalik või otstarbekas hankida, komplekteeritakse mikrokandjatel. Meie raamatukogus on levinumaks mikrokandjaks mikrofišš — kaardikujuline mikrofilm, mis mahutab 60 kaadrit originaaldokumenti.

Mikrofišid rikastavad oluliselt raamatukokku saabuvate välisajakirjade nomenklatuuri. 1980. a. saadi lisaks 323 võõrkeelsele originaalajakirjale 125 ajakirja mikrofišidel. Tänavu ületavad mikrofišidel tellitud välisajakirjad (ca 400 nimetust) juba välismaiste originaalide arvu. Kogemused näitavad silski, et kõik mikrofišidena tellitu tegelikult ei saabu.

Mikrofišidel on tellitud USA, SFV, Inglismaa, Jaapani jt. kapitalismimaade juhtivaid erialaajakirju, mis vastavad TPI profiilile. Osa neist on raamatukogus käinud aastakümneid, kuid nende tellimine katkes 70-ndatel aastatel. Näiteks: «The Analyst», «Analytical Chemistry», «Angewandte Chemie», «Journal of Acoustical Society of America», «Journal of American Concrete Institute», «Nature», «IEEE Transactions . . .» jpt.

Nädala jooksul raamatukokku saabunud mikrofišše saab kasutada

Järgneb 4. lk.

TAASKOHTUMINE

Meie rahvatantsuansambel «Kuljus» viis läbi omanäolise ürituse. Teoks sai olümpiamängude avatseremooniast osavõtnud Eesti rahvatantsijate taaskohtumine. Oli ju see suur spordipidu erakordne ning kordumatu nagu kõnealune taaskohtuminegi. Mõte taolisest ettevõtmisest oli küpsenud ja valmis saanud juba kuumadel Moskvas veedetud ettevalmistuskuu suvepäevadel. Hiljem leiti ka sobiv aeg ja koht: laupäev, 28. märts, Glehni tudengiloss.

Kokku said tantsijad «Randlasest», «Tuisulisest», ELVI-st, TRÜ-st, EPA-st, Rakverest, Kadrinast, Nuia EPT-st ja «Kuljusest». 200-st Moskvas käinust ei leidnud tulemisvõimalust vaid «Sõprus».

Ohtuotsa teeb lahti «Randlase» juht Heino Aassalu. Pärast saab igaüks vastavalt soovile keha kinnitada ja janu kustutada. Samal ajal mängivad üleval «Kukerpillid» ning all kõlavad diskorütmid — ükskõikseks ei jää keegi. Muusika tõmbab vastupandamatult tantsupõrandale, käed-jalad liiguvad rütmidest haaratuna, korrates sadu kordi õpitud ja viimistletud liikumist — on ju tegu tipptasemel rahvatantsijatega, ning «Kukerpillide» oskus publikut tunnetada on samuti üldteada. Silmadesse ilmub salapärane helk, huulile iseteadev naeratus — hing valatakse keha vormi. Liigutused omandavad kindla tähenduse ning erilise väljendusrikkuse. Tantsija kehastub ümber, leides eneseteostuse liikumisrõõmust.

Õhtu jätkub, tegevust jagub kõigile, on ju tuldud mitte lihtsalt peole, vaid ise pidu tegema. Ülikoolilinna tudengid astuvad üles omaalgatusliku näitemänguga; esinejaid on teisigi.

Kõige köitvamaks kujuneb olümpiamängude avapidustuste tantsude esitamine. Lužnikis lindistatud muusika saatel korratakse «päriselt» kogu avatantsude programm kõigi 15 liiduvabariigi rahvustantsude meeldetuletamise abil. Kus õige samm ja liigutus parajasti ei meenu, seal võib ju ka improviseerida. Nüüd juba võib, sest ainukesed pealtvaatajad oleme meie, TPI pressi esindajad, kellele ei mahu kuidagi pähe, mis ime väel võib seda kõike selgeks saada.

Ka Ülo Luht, «Kuljuse» peaballettmeister, tuiskab hoogsas soolonumbris tantsijate ringis; oli tal vist Moskvas vähem sõnaõigust kui avatseremoonia üldjuhil Godenkol.

Vaheldust pakub viktoriin, mille küsimused toovad möödunu vägisi meelde: * mitme bussiga sõideti elukohast olümpiastaadionile, * mitu rahakaarti saadeti kodusest Eestist järele, * millised olid duširuumide lahtiolekuajad, * kuidas kõlasid sm. Godenko enamkasutatavad väljendid (Pribaltika, idi tuda, vperjod; što tõ sidiš, Pribaltika! jne.). Saime veel teada, et anturaaž on saatetants; et olümpiastaadionile oli üles seatud ligi 1000 prožektorit, mille valgel hakkas palav kui päikese käes; et «Kuljus» jättis Moskvasse 7200 rubla (31 peale) jm.

Kenaks traditsiooniks on «Kuljuses» saanud reisilehtede väljaandmine. Neid tehakse igal väljasõidul, naljaga pooleks, oma lõbuks, endale ja tulevastele põlvedele mälestuseks.

Kaugelt peale kesköö võtab seltskond nagu üks mees kätte ja koristab ruumid üks, kaks, kolm; eks avaldu selleski peoliste ühtekuuluvustunne, mida kahjuks ei saa tõdeda iga tudengiürituse puhul.

Laiali minnakse teadmisega, et selline kokkusaamine pole viimane. Jälle kohtutakse suvisel rahvatantsupeol, «Kuljus» ise aga tantsib juba aprilli lõpus terve kontsertide turnee: esinetakse nii linna kui TPI rahvale, sugulastele ja tuttavatele. Tantsitakse ikka ja jälle, trennist trenni, esinemiselt esinemisele, kohtumiselt kohtumisele. Ju siin peitubki ansambli igavese nooruse saladuse võti.

HARVI VARKKI
LA-101

HAMMASRATAS

Üliõpilaste eduka edasijõudmise üheks väga oluliseks eelduseks on süstemaatiline osavõtt õppetööst. See on vana tõde, mis ikka ja jälle leiab kinnitust.

Mehaanikateaduskonna IV kursuse üliõpilane Avo Tordik (MP-82) tõestas seda veel kord. Dekanaadis sai ta tuntuks juba esimesel semestril kui õppedistsipliini rikkuja. Teda karistati märkusega, teisel semestril distsipliin paranes. Kolmandal semestril põhjuseta puudumised jätkusid. Tagajärjeks uus märkus. Neljandal semestril oli asi enam-vähem korras, kuid viiendal lõid vanad vigurid jälle välja. Nüüd lõppes asi noomitusega. Õppedistsipliini rikkumisega kaasnesid ebaõnnestumised sessioonil. Neid oli kogunenud juba 7. Kuuendal semestril tuli A. Tordik põhjuseta puudumise pärast stipendiumilt maha arvata, seitsmendal semestril avaldada talle vali noomitus. Viimasel sessioonil pääses ta nõrga õppeedukuse tõttu vaevu eksmatrikuleerimisest. Kahjuks ei teinud A. Tordik kõigist nendest karistustest ja ebaõnnestumistest vajalikke järeldusi. Ka käesoleval semestril jätkus süstemaatiline õppedistsipliini rikkumine. Teaduskonna stipendiumikomisjonis seletas A. Tordik oma puudumisi isiklike asjaajamistega, sealhulgas auto remontimisega jne. Komisjon leidis, et need asjaajamised segavad A. Tordikul TPI-s õppimist ja otsustas ta õppedistsipliini rikkumise tõttu eksmatrikuleerida.

Õppedistsipliinis on tähtis osa instituudi administratsiooni esimesel lülil — rühmavanematel.

Enamik neist tuleb oma ülesannetega hästi toime. On ikka aga ka neid, kes dekanaadi usaldust ja oma ametiselsundit kuritarvitades asuvad pettuse ja õppedistsipliini rikkujate mahitamise teele. Õpperühma MM-88 vanem I. Rattik ja MM-82 rühmavanem A. Marmor «eksisid» puudumistest nädala kokkuvõtet tehes korduvalt ja ikka puudujate kasuks. Vaevalt see küll neile tegelikult kasuks tuleb, sest enamasti on need üliõpilased, kelle edasijõudmine paljuski soovida jätab ja kes seetõttu peaksid eriti hoolega õppetööst osa võtma. Mõlemat rühmavanemat on karistatud valju noomitusega. A. Marmor on rühmavanema ülesannetest vabastatud.

Lodevast suhtumisest õppedistsipliini saavad alguse kõik ebameeldivused eksamitel ja arvestustel.

Mehaanikateaduskonna prodekaan
dots. FELIX ANGELSTOK

SELETUSKIRI

Ülikoolist puudumise põhjustena võin ma esile tuua järgmist. 18. II oli mul matemaatika eksam, mis oli sessiooni sees tegemata jäänud. Kuna ma ei olnud jõudnud täielikult omandada eksamimaterjali, kasutasin ma ära peaaegu terve eelnenud nädala kooliaega. Eksami päeval jäin ma palavikku ning alates järgmisest päevast on mul nädala aja peale arstitõend.

Pärast astusid jõusse juba muud tegurid. Ebaõnnestunud eksamisessioon ning semestri algus pluss ka ebaõnnestumised muudel elualadel tingisidki kõrvalekalde normaalsest elurütmist. Viimasel ajal ei ole mul enam puudumisi esinenud.

TPI A-teaduskonna
AA-21 õpperühma üliõpilane
RAUL ROHTLA

allkiri
31. 03. 81

(Avaldatud energeetikateaduskonna dekanaadi soovitusel.)

Õnnitleme

LEMBIT RANNU

60

Dotsent Lembit Rannu sündis 28. märtsil 1921. a. Jõhvis töölisperekonnas. TPI-ga tekkis juubilaril sinavahekord 1952. a., mil ta esimese kursuse tudengina elektrijaamade, -võrkude ja -süsteemide erialal kõrgteadmisi koguma asus. Tunnustusena tehtud töö eest anti L. Rannule 1957. a. välja kiitusega diplom.

Järgnesid tööaastad inseneri ja teadurina ENSV TA Energeetika Instituudis ning Elektrotehnika Teadusliku Uurimise Instituudis. Tekkis teaduslik huvi elektromehaanika sõlmprobleemide vastu ja 1959. a. sügisel astus L. Rannu kaugõppeaspirantuuri TPI-sse elektrimasinate erialal. Sõrm oli antud ja 1962. a. septembrist sai Lembit Rannust elektrimasinate kateedri vanemõpetaja. Praegu töötab L. Rannu elektrotehnika aluste kateedris dotsendina, andes üliõpilastele edasi oma sügavaid teadmisi elektrotehnika teoreetiliste aluste alal.

Juubilari tööaastad on olnud täis pingelist teaduslikku, õppemetoodilist ja ühiskondlikku tegevust. Lisaks nõudlikule ja karmikäelisele õppejõule ning visale ja sihikindlale uurijale peitub juubilaris tore töökaaslane ja muhe kateedriliige. Olgu kateedri probleemide arutamisel või ruumide remontimisel, värvipintsel käes ja töökittel seljas, — ikka lööb L. Rannu innukalt kaasa.

Veel on juubilaril tugevasti matkapisik veres, mis lühematele ja pikematele rännakutele sunnib, olgu siis Tallinna ümbruse metsadesse või hoopis kaugematele radadele. Küllap vahetu kontakt loodusega ning tervisesport ongi L. Rannule andnud talle omase energilisuse ja suutlikkuse toime tulla ka kõige keerukamate ülesannetega nii teaduslikus kui õppemetoodilises tegevuses.

Soovime Lembit Rannule juubeli puhul palju õnne, tugevat tervist ja jätkuvat nooruslikku elujõudu!

Kolleegid
elektrotehnika aluste
kateedrist

VABANDAME

TP-s nr. 9 20. märtsil k. a. artiklis «Teadus 80» 1. leheküljel on tehnika- ja teaduspreemiaid käsitlev lõik jäänud toimetuse süü tõttu ebatäpseks. Õige on: A. Veimeri nim. preemia omistati dots. S. Strażile, Nõukogude Eesti preemia väärilisena tunnistati kolm teaduskollektiivi (nende juhid prof. A. Ots, dots. M. Valdma, dots. O. Silde).

AEGVIIDU TULISTEL SUUSARADADEL

Ei ole halba ilma heata. Jäätmaa, mille keskel nagu mutimullakuhilad kerkisid mitmesuguse kuju ja suurusega prahihunnikud, mis oli risti ja põiki läbi kündud kaitsekraavide ja raudteevallidega, kus suusatades tihtipeale üle krobeliste killustikumägede libistada tuli, jäeti seekord võistluspalgana rahule! Kas oli see tingitud tänavusest lumevaesest talvest või hoopiski TPI ühiselamute taha jääva maatükil tõesti lootusetust olukorrast, kuid teoks tehti uskumatu — TPI suusatamismeistrivõistlused toimusid instituudi omaenese taibaasis Aegviidus! Ja sportlik üliõpilane ei sõitnud kohale loksuvas rongis, vaid suurima kõrgkooli teelitud bussiga!

Üllatusmeeleolu ja peorõõmu altasid tõsta imeilus päikesepaisteline ilm, päev varem sadanud kohev lumi ning viis külmapügalat. Ka rajameistrid olid tublisti tööd teinud. Rein Nõu tähistatud huvitav ja vaheldusrikas võistlustrass tambitti Anatoli Krellini juhitud «Buraniga» lausa asfaltkõvaks. Rajalt ei puudunud selgitavad märkused nagu «Üles», «Alla», «Kõrvale», «Otse», samuti ei peetud paljuks asetada oma kohale kilomeetritähised. mida poinud isegi sellisel vabariigi tippüritusel nagu «Kääriku maraton».

Esimene võistluspäev, 15. märts. Rajale asusid 30 tüdrukut ja 45 poissi. Naiste konkurentsis ei kahelnud keegi keemiateaduskonna suusaneiu Pia-Eve Tedre võidus. Et aga esikoht tuleb nii ülekaalukalt, ei uskunud julgemadki prognoosijad. Lühikesel 3 kilomeetril edestas ta teist kohta rohkem kui nelja minutiga! Sellist edu konkurentide ees kadestaks vist suusahiid Kulakovagi.

1. **Pia-Eve Teder**, KO-81, 8.09. 2. **Maret Piller**, KO-21, 12.25. 3. **Marje Rautso**, AA-61, 12.28. 4. **Lea Korem**, KO-81, 12.46. 5. **Marge Järvsoo**, TI-41, 12.51. 6. **Kaja Malts**, TE-21, 13.48. 7. **Anne Jaaska**, TI-41, 14.21. 8. **Sirje Pahapill**, EE-22, 14.25.

Seevastu poiste minek 10 kilomeetris oli hoopiski tasavägisem. Esimesed kolm mahutasid end kaheksa sekundi sisse, neljas vaid üheksateist sekundit maas! Ülejäänud medalinõudlejad jäeti kaugele, nelja minuti taha. Nende ette suutis end kiiluda vaid Rein Irik.

1. **Kalev Liibert**, KM-62, 32.20. 2. **Jüri Rass**, ED-101, 32.22. 3. **Reino Rass**, ET-41, 32.28. 4. **Sergei Hromov**, MM-88, 32.47. 5. **Rein Irik**, LE-82, 34.29. 6. **Heiki Einpaul**, MM-21, 36.20. 7. **Tiit Kuusik**, TR-41, 36.50. 8. **Alar Sutt**, KM-41, 36.51.

Missugune oleks aga paremusjärjestus olnud, kui Jüri poleks sadakond meetrit enne finišikoridori käpuli kukkunud, Reino kümne ja viie kilomeetri raja hargnemiskohas korraks toppama jäänud või Sergei natukenegi nobedamalt jalgu liigutanud? Aga «oleks» ja «poleks» on teadagi pahad poisid ja Kalevilt nad meistritiitlit käest napsata ei suutnud. Tema võit on seda hinnatavam, et osa võtsid 1978., 1979. ja 1980. a. TPI meistrid.

Ka teatesõitude päeval, 16. märtsil, valitses päikesepaisteline külm talveilm. Naiste 3×3 kilomeetril oli taas parim keemiateaduskond. Mullu võitnud trio koossois oli veidike muutunud — Pia-Eve kõrval kuulusid sinna uute nimedena Maret Piller ja Lea Korem. Võit oli aga sama ülekaalukas. Teiseks tulnud majanduse neiud hoidsid kohta Marge Järvsoo avaetapist peale. Vaid ehitusel ja energeetikal oli omavahel kolmanda koha kana kitkuda, milles viimase sule tõmbas lõppetapil tublit sõitu teinud energeetikute esindaja Marje Rautso.

Keemia (P. Teder, M. Piller, L. Korem), 34.45. 2. **Majandus** (M. Järvsoo, A. Jaaska, K. Malts), 38.15. 3. **Energeetika** (E. Angel, M. Pupkevitš, M. Rautso), 40.52. 4. **Ehitus**, 42.10. 5. **Automaatika**, 47.45.

Parimad etapiajad: Pia-Eve 10.33, Marje 12.02, Lea 12.05, Maret 12.07.

Hoopis põnevalt kulges meeste 4×5 kilomeetri avaetapp. Esimese tõusu võtsid Kalev Liibert ja Reino Rass nagu tandemil, veidi jäid liidritest maha Aare Piirsoo (M) ja Rein Nõu (Õ—T). Siis venis kümmekond minutit piinavat ootamist, tihedate puutüvede vahele kiikamist — kas välgatab esimesena Kalevi valge või Reino punane kombinesoon? Lõpuks nad tulid — nagu paarisrakendis! Ja taga vaikne ning tühi maa! Kuid veel oli väsinud meestes särtsu. Närvesööva äkkrünnakuga võttis Reino Kalevist mööda ning Pukimäe tõusu tippu jõudes tundus juba, et tulevane teeõeehitaja on end keemikust lõplikult lahti rebinud. Kuid ei, midagi ei antud käest võitluseta. Suusastaadionile saabusid nad koos... Ent teadupärast ei loe võistkonnavõistluses üksiku sportlase pingutus midagi. Ehituse meestele oli siiski kätte võideldud ülimalt soodne sõidupositsioon. Matti Mürgi tulles oli vahe teisele kohale tõusnud mehaanikute ees juba kaheminutiline, Allan Toim kärpis veel mõne minuti ja Jüri Rassil ei jäänud muud, kui lõpetada uhkes üksinduses nelja ja poole minutilise edumaaga järgneva võistkonna ees. Seevastu keemikud langesid etapp etapi järel üha tahapoole, jäädes koguni eelviimasteks. Kibedaks kippus minema finiši poole tuiskaval automaatikute koondise raudtalal Rein Irikul, keda jälitas tublis minekuhoos noor õppejõud Ado Pallase. Paraku jäi distants järjestuse muutmiseks liiga lühikeseks.

1. **Ehitus** (R. Rass, M. Mürk, A. Toim, J. Rass), 1:12.08. 2. **Mehaanika** (H. Piirsoo, U. Kannumäe, H. Einpaul, S. Hromov), 1:16.27. 3. **Automaatika** (J. Saviir, M. Ots, E. Rebane, R. Irik), 1:19.17. 4. **Õppejõudteenistujad**, 1:19.31. 5. **Majandus**, 1:23.22.

Parimaid etapiaegu näitasid: Ado 17.02, Jüri 17.13, Reino 17.25, Kalev 17.26, Sergei 17.33.

Ja teaduskondade punktid: 1. Keemia 275, 2. Ehitus 273, 3. Majandus 251, 4. Mehaanika 229, 5. Automaatika 218, 6. Energeetika 147.

Tänavused meistrivõistlused peeti lausa kuninglikus paigas. Lõpetagem kiidusõnadega. Seekord oli vaeva nähtud. Mitte ainult suusastaadionil rippuvate lipukeste, paelakeste ja nöörikestega, vaid ka ladusa korralduse ja mõnusalt sõidetavate radadega. Loodame, et olenemata lumeoludest konkureerivad tipikad tulevalgi talvel Aegviidu tulistel suusaradadel.

Reporterimärkmikut sulgedes
JÜRI RASS

VÕÕRUSTAJAD KÜLALISLAHKUSETA

ENSV kõrgkoolide töötajate suusatamise meistrivõistlustel Aegviidus 14.—15. märtsil tuli TPI koondvõistkond pingelises ja haaravas võistluses üldkokkuvõttes esimeseks — 30 mp. TRÜ, TPedI ja EPA ees.

Naiste 5 km. Nooremad: 1. Lea Heinsar EPA 25.11 min. 2. Viive Armei TPI 28.17. 3. Kaja Keeman TRÜ 28.19. Veteranid: 1. Agnes Levandi TPedI 27.46. 2. Hilja Iher TRÜ 29.44. 3. Mare Altosaar TPI 30.16. Meeste 10 km. Nooremad: 1. Ado Pallase TPI 36.21. 2. Pärtel Tõnsberg TPI 38.36. 3. Peeter Paris TRÜ 39.10. Veteranid: 1. Rein Nõu TPI 39.56. 2. Karl Ruus TPedI 41.43. 3. Ülo Rooma TI 44.17.

Teatevõistluses naiste 3×3 km. — 1. TRÜ 42.29. 2. TPI 44.03. (Aino Kanniste, Aino Nurme, Viive Armei). 3. TPedI.

Meeste 4×5 km. 1. TPI 1:24.20 (Ivar Tammeraid, Eeli Tiigimägi, Pärtel Tõnsberg, Aado Pallase). 2. TRÜ 1:30.16. 3. TPedI 1:27.26.

Veteranide 3×2×3 km. 1. TPI 31.37 min. (Ülo Rooma, Mare Altosaar, Rein Nõu). 2. TPedI 32.08.

UNO PURRU

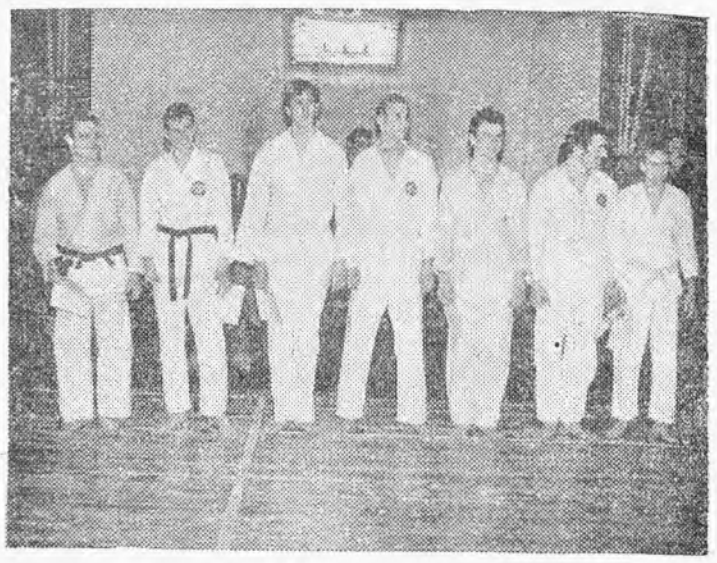

KARATE ESIKOHT

21. märtsil toimusid Tartus Eesti NSV kõrgkoolide IV meistrivõistlused karates. Kuue meeskonna seast tuli esikohale TPI I võistkond koosseisus K. Kornet, P. Tibbo, A. Sipsaka, L. Varandi, A. Olesk, I. Hillermaa, J. Joamets.

Teisele kohale jäi TRÜ I võistkond ja kolmandale TPedI meeskond, TPI II võistkond jäi 4. kohale. TRÜ II ja EPA jagasid 5.—6. kohta.

Päeva lõpetas noortemajas «Sõprus» toimunud disko, kus tantsude vahel astusid näidisesinemistega üles Tartu karateklubi liikmed.

ESTER PIHLAKU foto ja tekst.

** Vasakult: K. Kornet, P. Tibbo, A. Sipsaka, L. Varandi, A. Olesk, I. Hillermaa, J. Joamets.*

VI TALISPARTAKIAADIL

Lõppesid Eesti NSV VI talispartakiaadi finaalvõistlused. Osalesid 24 linna, rajooni ja kõrgkooli võistkonda seitsmel spordialal. TPI sportlastest osalesid paremini orienteerujad (treener V. Keerov), kes kogusid 160 punkti ning saavutasid võistkondliku kuuenda koha. Iluuisutamises võistles TPI-st ainult üks võistleja, energeetikateaduskonna II kursuse üliõpilane A. Malofejev, kes sai I koha ja 10,5 p. Kahevõistlejad said 20 punkti ja 6. koha, suusahüppajad 3 p. ja 7. koha. Põhilised punktid jagati murdmaasuusatamises. Siin saime tagasihoidlikult 19 p. ja 18. koha. Mehed esinesid võimete kohaselt. Kahjuks aga alahindasime naisüliõpilasi ega saatnud neist ühtki finaalvõistlustele. Lõpptulemuseks oleks aga punkte hädasti vaja olnud.

Jäähokis ja laskesuusatamises me ei osalenud.

Eesti NSV talispartakiaadi finaalvõistluste kolm parimat võistkonda ning kõrgkoolide kohad:

I Tallinn 1472,5 p., II TRÜ 926,3 p., III Rakvere 836 p., 9. EPA 440 p., 15. TPI 217,5 p., 16. TPedI 140 p.

Võrreldes V talispartakiaadiga tulime kahe koha võrra ettepoole. Tulemused on vaja sektsioonides läbi arutada, et talispordialad TPI-s kindlale alusele panna. Siit kohetõsine probleem — Aegviidu baas, kuhu ei mahu harjutama korraga isegi ühe ala sportlased, rääkimata koondvõistkonna ettevalmistamisest või talvise vaba aja veetmisest seal.

ALEKSANDER TŠESNOKOV

RAAMATUVAHETUS

Rahvusvahelisel publikatsioonide vahetamisel on nii teaduslik kui ka majanduslik tähtsus. See aitab tõhusalt kaasa meie ja välisriikide kõrgkoolide ning teadusasutuste sidemete tugevdamisele ning võimaldab raamatukogul saada kirjandust, mis annab pildi tänapäeva teaduse ja tehnika tasemest.

TPI-s on trükiseid rahvusvaheliselt vahetatud alates 1937. aastast ning peale vaheaega 1941—1953 pidevalt 1954. aastast. Kuni 1956. aastani toimus publikatsioonide vahetamine põhiliselt teiste sotsialismimaade kõrgkoolide raamatukogudega. Hiljem oleme püüdnud suurendada vahetust ka kapitalistlike riikide kõrgkoolide, raamatukogude ja akadeemiliste asutustega. Eesmärgiks oleme seadnud hankida õppejõududele ja teaduritele eeskätt tehniliselt arenenud riikide uuemaid teaduspublikatsioone ja ajakirju vastavalt meie instituudi uurimissuundadele ja erialadele. Eelistame riike, kust saame inglise-, saksa- ja soomekeelset kirjandust.

Aastal 1980 sai meie raamatukogu välisvahetuse teel kirjandust 94 partnerilt 20 riigist. 7 sotsialistlikust riigist saime 564 ja 12 kapitalistlikust riigist 2492 publikatsiooni. Võib oluliseks pidada, et saame 94 nimetust ajakirju, neist inglisekeelseid 25%, saksakeelseid 18% ja soomekeelseid 17%.

Teistest sotsialistlikest riikidest on kõige enam partnereid Saksa DV-st, kust oleme 11 asutuselt järjekindlalt saanud teadusajakirju, väitekirju ja teisi väljaandeid.

Soomest saame 20 nimetust ajakirju arhitektuuri-, majanduse-, elektroonika-, sanitaartehnika jt. aladelt. Eriti hinnatud on teaduslikud tööd ja väitekirjad. Kõige kaugem partner on *Institute of Earth Resources* Austraalias.

Vastutasuks saadame meie instituudi toimetisi, meie õppejõudude kirjutatud raamatuid ja perioodikat, et anda oma osa rahvusvahelise teadusliktehnilise informatsiooni levikusse.

Teadusraamatukogu
sektorijuhataja
REET TOOMSOO

AJAKIRJAD MIKROFIŠŠIDEL

(Algus 3. lk.)

rõdul valvebibliograafi vahendusel. Samas asub mikrofiši luger ja jooksvaks aastaks tellitud mikrofiššide loetelu. Varem saabunud mikrofišše saab laenata teaduskirjanduse osakonna 1. laenutuspunktist nagu tavalisi ajakirju.

Ülevaate raamatukogus olemasolevatest ajakirjadest annab ajakirjade kataloog, kus mikrofiššidel saabuvate ajakirjade aastakäigu ees on tempel «mikrofišš».

Raamatukogu
osakonnajuhataja
ANNE TALTS

«TALLINNA POLÜTEHNIK»
«ТАЛЛИННСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллиннского политехнического института «Таллиннский политехник». Типография «Юнисэлу», Пикк, 40/42.
Toimetuse aadress: 200026 Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 3. hoone, tuba 204, tel. 537-261. Адрес редакции: 200026 Таллин, Эстонского шос. 5, ТПИ 3 корпус, комната тел. 537-261.

Tell. nr. 1096
MB-00160
Hind 2 kop.

Vastutav toimetaja
G. HAZAK